

Түркістан облысы

Келес ауданы

«Ұшқын ауылы»

№20 Т.Бердияров атындағы жалпы білім беретін мектебі

«Ертегілер еліне саяхат»

2024-2025 оку жылы

Сабактың тақырыбы: Ертегілер еліне саяхат

Сынып: 1-2 сынып

Сабактың мақсаты:

- Оқушыларды ертегілер әлемімен таныстыру, шығармашылық ойлау қабілеттерін дамыту.
- Оқушылардың тілін, сөздік қорын жетілдіру және сөйлеу дағдыларын қалыптастыру.
- Ертегілердің мән-маңызын түсіндіре отырып, оқушылардың қиялдарын дамыту.

Сабактың міндеттері:

1. Оқушыларға ертегілердің жанрлық ерекшеліктерін таныстыру.
2. Ертегілер әлеміне саяхат жасау арқылы балалардың қызығушылығын арттыру.
3. Оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту: ертегі желісін жалғастыру, жаңа кейіпкерлер ойлап табу.
4. Қиялдау және шешім табу дағдыларын жетілдіру.

Сабактың түрі: Ойын-саяхат, шығармашылық жұмыс

Құрал-жабдықтар:

- Ертегі кітаптары
- Мультфильмдер үзінділері
- Суреттер (ертегілердің кейіпке...)

[11:31, 04.02.2025] Чат Жпт: - Ертегілер жайлы қысқаша әңгімелеу: «Ертегілер — бұл фантастикалық оқиғалар мен қызықты кейіпкерлер әлемі. Әрбір ертегінің өзіне тән оқиғасы бар, және олар бізге өмірдің маңызды сабактарын үйретеді.»

- Оқушылардан сүйікті ертегілерін сұрап, кімнің қандай ертегі ұнайтынын білу.

3. Ертегілер еліне саяхат (10 минут):

- Оқушыларды «ертегілер еліне» саяхатқа шыгару. Мұны оқушылардың көnlін сергітетін, ертегілер туралы қызықты бейнемазмұн немесе суреттер арқылы жүзеге асыруға болады. Мысалы, «Қызыл телпек», «Aladdin мен сиқырлы шам», «Уш тұғырлы ханзада» сынды ертегілердің кейіпкерлері мен оқиғалары туралы айтуда.

- Әрбір ертегінің қысқаша мазмұнын айтып, кейіпкерлерінің әрекеттерін талқылау.

4. Шығармашылық тапсырма (10 минут):

- Оқушыларды толтарға ...

[11:31, 04.02.2025] Чат Жпт: - Оқушылардан өздері сүйетін ертегілердің кейіпкерлерін немесе осы сабакта ойлап тапқан кейіпкерлерін салуды сұрау.

- Суреттерді толықтырып, «Менің сүйікті ертегім» тақырыбына эссе немесе қысқаша әңгіме жазу тапсырмасын беру.

6. Қорытынды (рефлексия) (5 минут):

- Оқушыларға ертегілер еліне саяхат ұнаганын сұрау.

- «Ертегілер бізге қандай сабак береді?» деп сұрақ қойып, жауаптар жинау. Оқушылардың ой-пікірлерін тыңдап, сабактың маңыздылығын түсіндіру.

Үй тапсырмасы:

- Оқушыларға сүйікті ертегілерінен бір үзінді жазып келуді немесе ол ертегіні өздері ойлап табуды тапсырсаңыз болады.

Бағалау:

- Оқушылардың шығармашылық жұмысы, ойлауы және ертегілерге қатысуы арқылы бағаланады.

Қорытынды:

Бұл сабак оқушылардың қиялын дамытып, ертегілер арқылы т...

- Оқушыларға ертегілер еліне саяхат ұнаганын сұрау.

- «Ертегілер бізге қандай сабак береді?» деп сұрақ қойып, жауаптар жинау.
Оқушылардың ой-пікірлерін тыңдалап, сабактың маңыздылығын түсіндіру.

Үй тапсырмасы:

- Оқушыларға сүйікті ертегілерінен бір үзінді жазып келуді немесе ол ертегіні өздері ойлап табуды тапсырсаңыз болады.

Бағалау:

- Оқушылардың шығармашылық жұмысы, ойлауы және ертегілерге катысусы арқылы бағаланады.

Корытынды:

Бұл сабак оқушылардың қиялын дамытып, ертегілер арқылы т...

Түркістан облысы

Келес ауданы

Ұшқын ауылы

№20 Т.Бердияров атындағы жалпы білім беретін мектебі

Тақырыбы: «15 қараша Ұлттық
валюта – теңге күні»

Тақырыбы: «15 қараша – Ұлттық валюта күні».

Мақсаты: Тәуелсіз еліміздің ең бірінші айрықша белгісі тенгемен тереңірек таныстыра отырып, сөздердің мағынасын, қолдану аясын жете білуменен байланысты оқушылардың мүмкіндігін дамыту. Тұған жеріне, отанына сүйіспеншілігін ояту.

Сабактың көрнекілігі: Алғашқы тенгелердің ұлгілері, «Тенге – мемлекет келбеті» слайд.

Сабактың барысы: Қызығушылығын ояту.

Ендеше тәрбие сағатымыздың тақырыбы «Тенге – мемлекет келбеті».

«Тенге» деген сөзге синоним табыңыздар:(тенге, тиын, ақша, валюта, қаржы, капитал).

Тәрбие сағатының мақсатымен таныстыру.

Тенге тарихын айтып берейік.

Тенге тарихы

- Мемлекетіміздің Әнұранның авторы кімдер?
- Мемлекетіміздің Туының авторы кім?
- Мемлекеттік Елтаңбаның авторлары кімдер?

(Оқушылар жауабын тыңдалады).

Қазақстан Республикасы - егеменді, тәуелсіз демократиялық мемлекет.

Оның өзі Ата Заңы, мемлекеттік рәміздер, ұлттық валютасы бар. Ал енді оқушылар тенге туралы не біледі екен?

Тәуелсіздік алған елдің ең бірінші айрықша белгісі - ұлттық валюта. Ол – Қазақстан Республикасы көлемінде пайдаланылатын заңды төлем құралы.

Ақша – асыл қазына, халық байлығы.

Халқымыз тенгени бұрын да пайдаланған. Ерте замандарда тенгелерді Түркістан, Тараз қалаларында арнаулы шеберханаларда жасалған.

Тенге өмірге оңайлықпен келген жоқ.

Елбасымыз өз тенгемізді шығаруға қаржыгерлерге тапсырма берді. Ұлттық валютамыздың өз дизайні, өз идеясы болуы керектігін қатаң тапсырылды. Қазақстан аймағында ерте кезеңде қандай ақша болғанын, тарихта бұл жөнінде қандай деректер бары іздестірілді.

Тақырыбы: «15 қараша – Ұлттық валюта күні».

Мақсаты: Тәуелсіз еліміздің ең бірінші айрықша белгісі тенгемен тереңірек таныстыра отырып, сөздердің мағынасын, қолдану аясын жете білуменен байланысты оқушылардың мүмкіндігін дамыту. Туған жеріне, отанына сүйіспеншілігін ояту.

Сабактың көрнекілігі: Алғашқы тенгелердің ұлгілері, «Тенге – мемлекет келбеті» слайд.

Сабактың барысы: Қызығушылығын ояту.

Ендеше тәрбие сағатымыздың тақырыбы «Тенге – мемлекет келбеті».

«Тенге» деген сөзге синоним табыңыздар:(тенге, тиын, ақша, валюта, қаржы, капитал).

Тәрбие сағатының мақсатымен таныстыру.

Тенге тарихын айтып берейік.

Тенге тарихы

- Мемлекетіміздің Әнұранның авторы кімдер?
- Мемлекетіміздің Тиының авторы кім?
- Мемлекеттік Елтаңбаның авторлары кімдер?

(Оқушылар жауабын тындалады).

Қазақстан Республикасы - егеменді, тәуелсіз демократиялық мемлекет.

Оның өзі Ата Заңы, мемлекеттік рәміздер, ұлттық валютасы бар. Ал енді оқушылар теңге туралы не біледі екен?

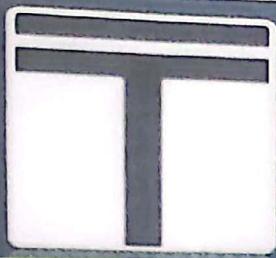
Тәуелсіздік алған елдің ең бірінші айрықша белгісі - ұлттық валюта. Ол – Қазақстан Республикасы көлемінде пайдаланылатын занды төлем құралы.

Ақша – асыл қазына, халық байлығы.

Халқымыз теңгені бұрын да пайдаланған. Ерте замандарда тенгелерді Түркістан, Тараз қалаларындағы арнаулы шеберханаларда жасалған.

Тенге өмірге оңайлықпен келген жоқ.

Елбасымыз өз тенгемізді шығаруға қаржыгерлерге тапсырма берді. Ұлттық валютамыздың өз дизайні, өз идеясы болуы керектігін қатаң тапсырылды. Қазақстан аймағында ерте кезеңде қандай ақша болғанын, тарихта бұл жөнінде қандай деректер бары іздестірілді.

Тенгенің нышаны

Жаңа валютапын атауы – “тенге”, ал үеагы – “тиын” еді. Қарашаның 13-і барлық газеттер жаңа валютапын суреттерін берді. Ал қарашаның 15-інен 20-сына дейінгі уақыт сомды тенгеге аудостыру үшін берілді. Тура алты күнде халық колдагы акшасын тауелсіз елдің валютасына айырбастауы керек еді. Бес жұз сом бір тенгеге аудостырылды. Ағартушы Әл-Фарabi, күйши Сүйінбай, ғалым Шоқан Үәлиханов, акын Абай, Әбілқайыр хан бейнеленген тенге халықтың арасына ене берді.

Ұлттық валютамыз теңгені жасап шығаруға байланысты жұмыстар жүргізілді. Бірнеше эскиздер жасалып, ішіндегі « мықтылары» Елбасының таңдауына берілді. Елбасының берген тапсырмасына сәйкес ұлттық валюта 1993 жылғы 12 қарашадағы жарлығымен 15 қараша күні таңтеренгі сағат 8:00 - ден бастап енгізіліп, елдің қолына тиіп, ел мәре – сәре болысты. Өйткені төл теңгеміз тәуелсіздігіміздің басты белгісі еді.

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – Тенге 1993жылдың 15 қарашасында дүниеге келді. Тенгенің тарихы КР Президентінің 1993 жылдың 12 қарашасында қол қойған «Қазақстан Республикасының ұлттық валютасын енгізу туралы» Заңынан бастау алды. Тенгенің авторлары дизайннерші Тимур Сүлейменов, қылқалам шеберлері Қайролла Фабжалилов, Мендібай Әлин мен Ағымсалы Дүзелханов. Алғашқы теңгені «Harrison&Sons» компаниясы Англияда басып шығарды. Ең бірінші бағамы 1 АҚШ долларына 4,75 теңге болды. Эр теңге 500 рубльге (СССР) аудостырылды.

Биыл теңгеміздің айналымға шыққанына 19жыл толып отыр. Қазақ теңгесі Англияда басылды.

Тенгенің 16 – да жуық күпия қорғанысы белгісі бар. Ұлттық валютамыздың дизайнның жасаушы авторлық топтың жетекшісі Тимур

Сүлейменов болды. Төл теңгеміз тек өз еліміздің экономикасын ғана емес, көрші жатқан елдің экономикасына да үлесін қосты. Одан түскен пайда елге оралып экономикамыздың дамуына, халықтың тұрмысын жақсартуға жұмсалуда.

Тенге - біздің дербес ел болғанымыздың белгісі. Басқаның валютасына тәуелді болу - барлық байлығынды біреудің билігіне беру. Ұлттық валюта – еліміздің даму көзі, әлемдік деңгейге теңелудің алғашқы факторларының бірі. Ол барлық уақытта тәуелсіздігіміздің қамтамасыз етеді.

ҚР 1995 жылғы 30 наурызда №2155 Заңына сәйкес ҚР Ұлттық банкі 2006 жылғы ұлғідегі номиналы 200, 500, 1000, 2000, 5000, 10000 теңgelіk банкноттары айналысқа шықты.

Алдыңғы шыққан ақша мен қазіргі шыққан ақшандың арасында айырмашылықтар бар. Енді теңге туралы әңгімелейік.

Алдыңғы шыққан Ұлттық теңгеміздің шеттері қазақтың ою – өрнектермен безендірілген. Бірінші бетінде қазақ халқының әйгілі ұлы тұлғаларының бейнелері басылды. Екінші бетінде ою - өрнектер, табиғат көріністері бейнеленіп, елтаңбамыз салынған. Одан кейін жаңа айналысқа шыққан ақша мынадай болып өзгерді. (қазіргі қолданыстағы теңгелер көрсетіледі).

Теңгениң орталық бөлігінде «Астана – Байтерек» монументі бейнеленген. Қазақстан Республикасы Мемлекеттік әнұраны ноталарының фрагменті ак түспен безендірілген. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік елтаңбасы жасыл түспен бейнеленген. Жоғары оң жақ бөлігінде Қазақстан Республикасының мемлекеттік туы бейнеленген. Банкноттың төменгі жағында

ашық алақан бейнеленген. Бұл бейбітшіліктің белгісін білдіреді. Негізгі бейнесі: Қазақстан картасының контуры, алдыңғы жағында КР Қолік және коммуникация министрлігінің үйі және Астанада Есіл өзені арқылы көпірде орнатылған қанатты барыстың суреті салынған.

«Тыннан теңге құралады», - демекші, ақшаны үнемді пайдалану керек. Қазіргі ақша мен кейінгі ақшаның арасында қандай айырмашылықтар бар? (Оқушылардан сұрап жауаптарын толықтыру)

- Ұлттық валюта қай жылы шыгарылды?
- Теңгеде кімдер бейнеленген? Олар кімдер?
- Ақша қандай қызмет атқарады?
- Тәуелсіз елдің ең бірінші айрықша белгісі қандай?
- Ерте заманда теңгелерді қайда жасаған?
- Теңгенің неше құпия қорғанысы бар?
- Қайдан несие алуға болады?
- Ақшаны қайда жинауга болады?
- Ұлттық валюта дегеніміз не?
- Теңге немен безендіріледі?
- Қазіргі теңгеде қандай суреттер салынған?
- Қазақ теңгесі қайда басылды?
- Сен ақшаны орынды жұмсай аласың ба?

Кітапханашы: *Бейн*

В.Кумекбаева

№20 Т.Бердияров атындағы жалпы білім беретін мектебі.

Анықтама

№20 ТБердияров атындғы жалпы білім беретін мектебінде 07.11.2024 жылы «Қазақстан Республикасының ұлттық валюта күні» тәуелсіз еліміздің ең бірінші айрықша белгісі тенгемен теренрек таныстыра отырып сөздердің мағанасын қолдану аясын жете білүменен байланысты окушылардың мүмкіндігін дамыту. Туған жеріне отанына сүйіспеншілігін ояту. Тенге тарихы, рәміздер әнұран авторы, тудың авторы, елтаңбаның авторымен таныстыру.

Мектеп кітапханашысы: В.Кумекбаева